

BREZNO SPEČEGA DINOZAVRA, HUDI ROVI POD SKRAJNIM KONCEM KANINSKIH PODOV

Peter Mašič

Kanjon na dnu jame. Foto: Špela Di Batista Borko

Prehod iz leta 2023 v 2024 bi lahko za Brezno spečega dinosavra pomenil »novo ero« raziskovanja. Če na hitro, ponovim kaj smo odkrili na decembrski ekspediciji leta 2023: Na globini -1050 smo prišli v brezno, ki se je proti jugu nadaljevalo v velik prelom, sredi brezna smo se zanihali v prvo fosilno galerijo, zmanjkalo pa nam je štrika, da bi prišli do potoka 30 metrov nižje. Brezno smo poimenovali Aladej, če obrnete besedo dobite pravi pomen. Prehod iz vertikalnih delov in odkritje horizontalne, ki te bo popeljala nekam daleč, je sploh na Kaninu res magičen dosežek in sanje vsakega raziskovalca. V Dinozavru je bilo toliko težje, brezna so se cepila in širila v globino, raziskali smo vsaj pet krakov jame, preden smo prišli do horizontalne. Če bi sešteli globino vseh krakov jame skupaj, bi ta zagotovo preseгла dva kilometra.

Že februarja se je odvila nova odprava. Diba, Špela, Vid in Klemen so kar precej gazili do jame in jo dolgo v noč odkopavali. Pozabili so gorilnik, na srečo je bil na JZS bivaku. Od takrat naprej pa smo tudi bolj previdni z napihljivimi podlogami, saj je Klemen z zadrigo prebodel glanc nov thermarest. Dobra stran kaosa in zapletov je ta, da se potem najde veliko novega in tudi tokrat je bilo tako. V breznu Aladej so se spustili do dna do potočka. Nadaljevali so proti severu po odtočnem rovu oblike V, po dnu teče dva metra širok potoček, stene so premazane z blatom, voda je mestoma tako globoka, da jo lahko zajameš v škornje. Po sto metrih so prišli v manjšo dvorano s plažo, potok pa je odtekal v pilsifon na globini 1074 metrov, za katerega bi bil potreben čoln ali neopren. Nekoliko nazaj so sredi rova raziskali še en odcep, po katerem priteče manjši potoček v glavni rov. Gorvodno so nadaljevali in zmerili še tam slabih 300 metrov novega, vmes je bilo še nekaj odcepov. Ustavili so se v dveh dvoranah, v obeh se je višje gor videlo nadaljevanje rova, potok pa priteče po slapu. Ti deli so oddaljeni le nekaj deset metrov od Italije, vir vode pa je morda ledenik na italijanski strani Kanina? Pokukali so tudi v pritočni rov oz. veliki prelom v Aladeju. Diba se je 15 metrov nad dnem Aladeja zanihal v rov, nato pa so nadaljevali še 50 metrov, kjer jih je ustavila nova deset metrov visoka stopnja, na vrhu pa črnina.

Tekom poletnega tabora sta bili kar dve odpravi. V prvi smo se tri dni za-

bavali Matevž, Matija in moja malenkost. Prvi dan smo se spustili do bivaka Prepper in naslednji dan precej zgodaj vstali, ne zaradi Matije, ampak zaradi neudobnosti bivaka. Je pa viseča mreža na bivaku Prepper res prima zadeva in dobro služi lenarjenju in prehranjevanju. Cilj je bil splezati kamin v prelomu proti jugu, kjer so se prejšnjo akcijo ustavili. Po deset metrih lahke plezarije se nam je odprl dolg pogled po rovu. Prelom je ravno prav širok, da napreduješ v razkoraku, spodaj v ključavnici ene 20 metrov nižje pa teče potoček proti severu. Nadaljevali smo 300 metrov, ustavili smo se v manjši dvorani, kjer iz kamina pritečeta dva slapa, locirali pa smo dve potencialni okni za naslednjo ekipo. Vrnili smo se na bivak in šli spat že ob osmih zvečer. Tretji dan smo vstali že ob petih, spet zato, ker se nam ni dalo več spati, in bili že pred poldnevom zunaj v vroč poletni dan.

Druga ekipa v sestavi Jure, Diba in Špela so se še isti dan spustili do Prepperja. Naslednji dan so plezali do oken, kjer smo se mi ustavili. Prvo, nižje okno je pripeljalo do precej ozkega rova s potočkom, ta se je nadaljeval kakih 70 metrov, dokler ni bilo preozko za nadaljevati. Splezali so še v drugo, višje okno, to se je nadaljevalo v blaten rov, ki se nato cepi na dva. Po levem so čez deset metrov prišli do velike luže, ki bi jo bilo treba tehnično premagati, a niso imeli časa. Po desnem rovu pa so prišli do nove manjše stopnje, kjer se na vrhu nadaljuje rov in se prav tako zaradi pomanjkanja časa obrnili. Ti deli se tudi nahajajo nad rovom, do katerega so prišli preko prvega okna. Vse skupaj je en velik prelom, ki ni sicer širok, je pa precej visok. Na obeh akcijah smo skupaj napredovali 500 metrov proti jugovzhodu. Prepih je v teh delih prisoten.

Zadnja akcija v letu 2024 se je odvila med novembrskimi prazniki. Formirali smo dve ekipi s skupno deset Matičarji. Prva ekipa v sestavi Tinkara, Jakob, Samo in Matija je tri dni raziskovala dele okoli bivaka Jurski park na -300. Pregledali in pomerili so večino odprtih nadaljevanj med bivakom in prvim križiščem (med -300 in -380). Pogledali so tudi brezno, ki sta ga prejšnje leto raziskovala Bor in Tim in jima je zmanjkalo štrika. Vse vprašaje so zaprli in noben ni prinesel kakšnega večjega odkritja. Na poti dol se je zgodil incident, ko je neimenovan član med desondiranjem ugotovil, da bi mu lahko zmanjkalo štrika v roki, s katero drži štrik ... Vse se je srečno končalo in naj bo na koncu vsakega štrika vedno voz!l

Druga ekipa v sestavi Vid, Klemen, Špela, Diba, Jure in moja malenkost pa smo štiri dni raziskovali spodnje dele jame.

Ker ima bivak Prepper le tri prostore v šotoru, sta bila dva še na tleh pred šotorom in eden v viseči mreži. Decathlon spalke zmagajo, niso najmanjše, so pa tople in poceni. Prvi raziskovalni dan smo se spustili do dna jame, do Aladeja in naprej po prelomu do skrajnega konca jame na jugu. Na vrhu kamina, preplezanega prejšnjo akcijo, smo se razdelili v dve ekipi. Jure, Klemen in moja malenkost smo šli v stranski odcep in napeljali dve prečki okoli dveh precej globokih luž. Zatem smo prišli v dvorano oziroma dno kamina dimenzij 30 x 10 metrov, v višave pa se je videlo vsaj 50 metrov in še več. Klavrno smo se obrnili in odšli nazaj do izhodišča. Tačas so Diba, Špela in Vid preplezali skalne bloke in prišli naprej po prelomu, pri čemer se je le ta zelo grdo zožil in se je bilo treba kar precej tlačiti. Ustavili so se v dvorani s kaminom, visokim približno 30 metrov, na vrhu se morda sluti nadaljevanje rova proti jugu, je pa to trenutno eno najbolj obetavnih nadaljevanj! Prepih je. Lepo bi tudi bilo, če bi bila

pot do tja širša, da bi pogledali nekoliko po rovu/prelomu nazaj, če je kakšen višji in predvsem širši nivo rova.

Drugi raziskovalni dan smo bili že nekoliko utrujeni in moralno na dnu. Prva ekipa Klemen, Vid in Špela so šli pogledati pred meandrom na dnu Mokastega brezna nek kamin. Po poševnem kaminu so prišli deset metrov višje v manjšo dvorano, nato pa po rovu naprej, ki se kmalu poveže v znano brezno tik pred bivakom. Diba, Jure in jaz pa smo zopet odšli na dno jame. Tokrat smo na dnu Aladeja zavili proti severu po rovu s potokom, tik pred pilsifonom smo zavili v stranski rov, na koncu tega pa je Diba splezal dobrih 20 metrov kamina, na vrhu je prišel do novega rova. Zapodili smo se po rovu, ki ga je bilo okoli 50 metrov, če se prav spomnim, se je na koncu prevesil v brezno. Ko smo v bivaku skupaj sestavili meritve, smo s težkim srcem ugotovili, da ta rov ni nič posebnega, ampak je zgolj zgornji nivo rova, ki se nahaja 20 metrov višje od tistega, po katerem smo prišli do dna kamina.

Skupinske fotografije različnih raziskovalnih in podpornih ekip.
Foto od zgoraj navzdol: Špela Di Batista Borko, Tinkara Kopic, Peter Mašič

Četrty dan smo prišli ven v lep sončen jesenski dan in čeprav nismo našli kilometrov rovdov, smo se imeli zelo lepo.

V letu 2025 se je zgodila zgolj in samo ena trodnevna akcija, zato jih bo toliko več v letu 2026 ;). Za poletni kaninski tabor so tako kot vedno nastajali visokoleteči plani o tem, kje bomo raziskovali v ferajnovih najglobljih jamah, na primer v Breznu spečega dinozavra. Začetni plani so obsegali fotografsko akcijo, nato je vse skupaj padlo v vodo. Teden pred taborom je bila tako ideja, da se odpravimo v jamo za tri dni na skrajni jug na koncu preloma in nadaljujemo s plezanjem kamina, v upanju, da je na vrhu rov, ki se nadaljuje proti jugu. A teden pred samo akcijo sva imela z Matijo debato, kaj vse je v Dinčiju še za pogledat, omenil sem mu polsifon na koncu Dinozavrščice severno od Aladeja in že tri dni kasneje preko liste izvem, da se je kupil čoln za 20 eur iz spletne trgovine za igrače, namenjen za plovbo na dnu Brezna spečega dinozavra, krasno!

Matiji in meni se je pridružila še Tinkara. Začelo se je kaotično, saj smo ugotovili, da nimamo tortilj za zajtrk, zato je bila rešitev štruca kruha. Tako smo se že prvi dan tabora zvečer odpravili do vhoda in se isti dan spustili do bivaka Prepper na -670. Naslednji dan je sledil drugi kaotičen trenutek, kruh, ki bi ga morali imeti za zajtrk, je ostal zunaj. No, lačni nismo bili, smo poleg jajc skuhalih še malo instant paste.

Naslednje jutro smo odšli proti delovišču, jama je bila nadpovprečno mokra za ta čas. V breznu Aladej smo se odpravili dolvodno proti severu do polsifona. Tinkara je šele ta dan ugotovila, da gremo pravzaprav na štirimestno globino, natančneje na -1074 metrov. Na usta smo napihnili čoln, nato pa je Matija prvi zaplul. Ni šlo ravno tekoče, ker se je precej nerodno usedel v čoln in je bil nekoliko previsok, a je potem šlo brez večjih težav. Zaplul je deset metrov po prehodu, širokem od dva do tri metre in visokem od pol metra do meter. Na drugi strani pa je prišel v dvorano, veliko 20 x 30 metrov z zelo lepim jezerom in peščeno plažo. Bolj kot novi deli je bil zanimiv proces plovbe v čolnu za eno osebo, Matija je šel čez brez težav, s Tinkaro sva z vrvico povlekla čoln nazaj, tudi Tinkara je prišla v nove dele brez težav, zapletlo se je, ko sem vlekel čoln nazaj, ta se je zataknil in ni bilo druge, kot da se Matija sleče, glasno zakolne, se namoči v mrzlo Dinozavrščico in reši čoln. To se je vse zgodilo zelo uspešno, čoln je bil osvobojen in v nove dele sem prišel še jaz.

Ogledali smo si dvorano, ugotovili, da je jezero najverjetneje sifon, saj drugega odтока vode, ki v kar veliki količini priteče, ni.

Prav tako nismo našli nobenega nadaljevanja. Umerili smo disto in vse izmerili, sledil pa je zanimiv povratek nazaj. Prvi sem šel jaz in uspešno predal čoln nazaj. Nato se je Tinkara nerodno usedla v čoln, zadaj je začelo brbotati in hitro je »odglisirala« na drugo stran. Sledil je ukrep krpanja Titanika (kot smo kasneje poimenovali čoln), to se je uspešno zgodilo, a kaj ko se je čoln na poti do Matije spet zataknil. Tokrat sem bil na vrsti jaz, da ponovim enako kot Matija, nato pa sem v primerjavi z Matijo, ki se je baje namočil le do pasu, dejansko zaplaval in uspešno rešil čoln. Prišel je še Matija in bili smo precej zadovoljni, ker smo vsi živi. Skuhali smo nekaj podobnega Cedeviti in se počasi odpravili

proti bivaku. Tam smo pojedli večerjo in se precej vlažni zvezli v spalke in precej dolgo spali. Naslednji dan smo nato brez večjih težav počasi prišli ven v lep sončen dan. Na zveznem bivaku nas je pričakala ekipa okoli šestih junakov, ki so tam barvali bivak. Postregli so nas s toplim čajem in nam nosili za jest kolikor se je dalo, nato pa so nam na poti do tabora nesli še ruzake! Res prijazno. Nekateri člani še danes težko verjamejo, kaj se je zgodilo. Če bi zunaj vedeli kaj nas čaka, se zagotovo sploh ne bi odpravili. Kljub temu smo se na akciji imeli super, med potjo iz jame pa smo se dogodkom tudi nasmejali. Med akcijo je nastalo veliko foto materiala, nastal pa je tudi kratek filmček, če koga zanima se

nahaja na YouTubu pod naslovom Čolnarjenje v Breznu spečega dinosavra.

Vendar je bilo super in kljub temu, da ven nismo prišli z novim nadaljevanjem, se jama še vedno nadaljuje. Na koncu preloma na skrajnem jugu je 30-metrski kamin, na vrhu katerega se sluti, da gre rov naprej. Tudi precej lep prepah je v tistih koncih jame. Sicer pa je dolžina jame trenutno 5758 metrov, z enako globino 1082 metrov. Kdaj gremo spet? Če naredim malo reklame, predvsem za vse mladiče na ferajnu, je Dinozaver lažji kot P4 ter predvsem bolj prostoren. Če že ne bo šel v Boko, pa se morda lahko povežemo v Italijo. ■

